

kokouskutsu / pöytäkirja

AIKA: 15.12.2014 klo 11.00 -12.45
PAIKKA: Seinäjoki, Mediwest (1. krs. kokoustila)

Harri Jokiranta	
Anneli Saarinen	
Päivi Saukko	
Markku Vale	
Oili Ylihärtilä	
Maria Liisa Nurmi	
Tarja Palomäki	Anna-Kaisa Pusa
Eija Hautamäki	
Terhi Järvi	Railla Helena Kangasluoma
Kati Mäkelä	Sari Kuikka
Marja Liisa Somppi	Anne Ylirinne
Tuulikki Mäkinen	Rauni Lanamäki
Erja Heikinniemi	Kirsi Koski-Säntti
Esko Kiviniitty	Tarja Seppälä
Päivi Rinne	Timo Toikko
Tuula Kostiainen	
Marko Rossinen	
Eva Blom	
Jouni Nummi	Ulla Yli-Hynnilä
Teemu Puolijoki	Matti Rekiaro
Arto Rautajoki	
Anne Saarijärvi (esitt./siht.)	
sekä Tarja Tenkula, Aksila	

ASIAT:

- 1§ Kokouksen avaus
- 2§ Esityslistan hyväksyminen
- 3§ Pöytäkirjan tarkistaminen
- 4§ Ajankohtaista SONet BOTNIAssa
- 5§ SONet BOTNIA:n, Aksilan ja sairaanhoitopiirin kehittämissyksikön syvenevä yhteistyö soteuudistuksen valmistelussa
- 6§ Tilannekatsaus Soten -etenemiseen
- 7§ SONet BOTNIA:n Etelä-Pohjanmaan alueellisen ohjausryhmän 2015–16 toimintasuunnitelmasta ja kokoonpanosta
- 8§ Muut tiedotettavat asiat:
- 9§ Seuraava kokous
- 10§ Kokouksen päättäminen

1 § Kokouksen avaus

Tällä kerralla puheenjohtajana Harri Jokirannan poissaolon vuoksi toiminut Teemu Puolijoki avasi kokouksen klo 11.05.

2 § Esityslistan hyväksyminen

Esitys: Hyväksytään kokouskutsun asialista kokouksen esityslistaksi

Käsittely: Hyväksytään kokouskutsun asialista kokouksen esityslistaksi sillä muutoksella, että sote ajankohtaiskatsaus käsitellään katsausta valmistelleen Harri Jokirannan saapuessa kokoukseen tai siirretään seuraavaan kokoukseen.

Päätös: Hyväksytään asialista edellä mainituin muutoksin.

3 § Pöytäkirjan tarkistaminen

Esitys: Valitaan pöytäkirjan tarkastajat

Käsittely: Edellinen pöytäkirja todettiin sähköisesti tarkastetuksi. Tämän kokouksen pöytäkirjantarkastajiksi ehdotettiin ja valittiin Erja Heikinniemi ja Tarja Palomäki.

Päätös: Merkitään tiedoksi.

4 § Ajankohtaista SONet BOTNIAssa

Kehitysjohtaja informoi ohjausryhmää mm. johtoryhmän linjauksista ja SONet BOTNIA:n rahoitustilanteesta: Tulevan soten aluejaoista huolimatta SONet BOTNIA:n verkoston toivotaan jatkavan pohjalaismaakunnissa yhteistyötä jatkossakin mm. perustettavan yhteistyöryhmän ja neuvottelukunnan viitoittamana.

Arto Rautajoki kertoi sosiaalialan osaamiskeskuksiin kohdistuneen rahoitusleikkauksen pienentyneen uudessa eduskuntakäsittelyssä niin, että 1 miljoonan sijasta leikkaussumma on nyt 600 000€. SONet BOTNIA:n kohdalla tästä aiheutuvia vaikutuksia ei vielä ole tarkennettu, mutta selvästi talous kiristyy vuonna 2015, eikä lomautuksiltakaan välttyttäne. Liitteessä 1 kuvataan tarkemmin SONet BOTNIA:n johtoryhmän linjauksia kiristyneessä tilanteessa; keskusteluja on käyty tulevalla kaudella mm. maksullisen palvelutoiminnan volyymin kasvattamisesta ja tehtävien rajauksesta, mikä lomautusuhan alla asettaa kuitenkin merkittäviä haasteita henkilöstölle sosiaalihuollon käytäntökehittämisen tukemisen – ja mm. tiedontuotannon tehtävissä.

Päätös: Merkitään tiedoksi.

5 § SONet BOTNIA:n, Aksilan ja sairaanhoitopiirin kehittämisyksikön syvenevä yhteistyö soteuudistuksen valmistelussa

Esitys: Tarja Tenkula Aksilasta avaa alueelliselle ohjausryhmälle konkreettisia yhteistyösisältöjä, joita mahdollisesti yhteistyössä tullaan käynnistämään vuoden 2015 aikana Etelä-Pohjanmaalla. Arto Rautajoki ja Anne Saarijärvi kertovat terveiset Väli-Suomen alueen kehittämistoimijoiden yhteistapaamisesta 11.12.2014 Taysista.

Alueellinen ohjausryhmä keskustelelee ja kommentoi ehdotuksia.

Käsittely: Ohjausryhmälle esiteltiin SONet BOTNIA:n ja Aksilan yhdessä kokoamaa verkostokarttaa, joka on muodostettu vuoden aikana käytyjen yhteistyöneuvottelujen aikana (ks. liitetiedosto). Kaavio on esitelty Etelä-Pohjanmaan kehittämisrakenteen yhteistyökokonaisuutta kuvaavassa myös Kesken sote- alueen kehittäjä-tapaamisessa Tampereella 11.12.14, jonne oli kutsuttu ko. alueen kehittäjiä sosiaalialan osaamiskeskuksista, perusterveydenhuollon yksiköistä ja erikoissairaanhoidosta.

Todettiin, että konkretiaan etenevä yhteinen työskentely on käynnistynyt jo maakunnassa suunnitelmatasolla.

Keskustelussa korostettiin sitä, että olisi tärkeää jatkossa varmistaa kehittämistoiminnan resursseja myös tuottamisalueille maakuntiin huolimatta siitä, että sote -järjestämisalueelle tulee ohjaustehtävä. Tulee kuitenkin muistaa, ettei nykyisiä kehittämisorganisaatioita voida kuitenkaan uudessa tilanteessa ns. lukkiuttaa, vaan uusille innovaatioille ja yhteistyökombinaatioille tulee olla avoimia. Tältä pohjalta myös alueen yhteistyön em. tiivistelmä on laadittu. Lisäksi tiedotettiin, että 11.12.14 työryhmän uutena tehtäväksiäntona toteutetaan myös EP:n alueella nykyisten kehittämisresurssien kartoitus (1.1.2015 tilanteen mukaan). Työnjaollisesti on sovittu, että SONet BOTNIA kokoaa kuntien kehittämisresurssit, Aksila perusterveydenhuollon- ja EPSHP:n kehittämisyksikö erikoissairaanhoidon osalta 31.1.2015 mennessä. Liitteenä on myös SONet BOTNIA:n johtoryhmässä käsitelty kehittämisrakennekeskustelua Pohjalaismaakunnissa käsittelevä kooste EP:n osalta (ks. liite 1)

Päätös: Merkitään tiedoksi.

6 § Sote- uudistuksen etenemisen tilanteesta (siirretään seuraavaan kokoukseen)

Esitys: Harri Jokiranta alustaa soteuudistuksen nykytilanteesta ja ohjausryhmä pohtii ja kommentoi sotejärjestämi-

sen etenemistä ja haasteita alueen näkökulmasta.

Käsittely: Asia siirtyi seuraavaan kokoukseen käsiteltäväksi Harri Jokirannan poissaolon vuoksi.

Päätös: Merkitään tiedoksi.

7§ SONet BOTNIAn Etelä-Pohjanmaan alueellisen ohjausryhmän 2015–16 toimintasuunnitelman tilanne ja keskustelua tulevan ohjausryhmän kokoonpanosta

Esitys: SONet BOTNIAn ohjausryhmien alueellisten ja aiempaa tiiviimpien toimintasuunnitelmien viimeistely ajoittuu vuoden vaihteeseen ja alkuvuoteen 2015. Kehittämissuunnittelija on valmistellut alueellisen ohjausryhmän 24.10.14 linjausten pohjalta luonnosvaiheen työpäperia eteenpäin niin pitkälle kuin se toimintaympäristön muutosten (mm. kehittämisrakenteen muodostuminen) tilanteessa nyt on ollut mahdollista. Toiminta ja sen strategiset painopisteet rakentuvat päivittyen parhaillaan alueella meneillään olevaan sosiaalihuollon käytännön kehittämistyöhön, mutta tähän täydennettyinä myös uusista kehittämisrakenteen yhteistyönä toteutettavista sisällöistä on 1.12.14 alustavasti keskusteltu yhteistyöryhmässä SONet BOTNIAn, Aksilan ja EPSHP:n kehittämisyksikön edustajien kesken.

Valmisteluprosessi tarkentuu tältä pohjalta siten, että alkuvuodesta 2015 järjestettävässä SONet BOTNIAn nykyisen ja uuden ohjausryhmän yhteiskokouksessa tehdään lopulliset linjaukset ja priorisoinnit maakunnalliseen toimintaan sosiaalialan kehittämisessä ja kehittämisen tukemisessa. Tällöin myös tarkennetaan sosiaalialan osaamiskeskuksen osuus ja resurssi mm. yhteistyössä perusterveydenhuollon yksikön kanssa toteutettavien sosiaalihuollon ja terveydenhuollon rajapinnasta nousevien tehtävien osalta siinä määrin kuin se on mahdollista. Ohjausryhmä keskustele myös tulevalle kaudelle siirryttäessä SONet BOTNIAn Etelä-Pohjanmaan alueellisen ohjausryhmän jäsentilanteesta ja päättää tarvittavista toimintatavoista.

Käsittely: Anne Saarijärvi esitteli kursorisesti edellisen ohjausryhmäkokouksen jälkeen täydentynyttä alueellisen toimintasuunnitelman sosiaalihuollon käytäntökehittämiseksi pohjautuvaa aihiota. Uutena painotuksena viimeaikaisten keskustelujen myötä näytävät sosiaalihuollon käytäntökehittämisen rinnalle nousseen sosiaalihuollon tiedontuotannon-, mutta myös tiedonhallinnan kysymykset sekä kehittämisrakenteen konkretisoituva yhteistyö (SONet BOTNIAn ja Aksilan yhteistyö esim. asiakas-/hoitopolkujen tarkastelussa).

Ohjausryhmäkeskustelu painottui nyt sosiaalihuollosta tällä hetkellä puuttuvan, mutta talousarvioon suuntaviivoja antavien lukujen tilanteeseen (mm. laatu- ja vaikuttavuusmittaristo) sekä ylipäättään tarpeeseen arkipäiväistä vaikuttavuustietoa ja sen käytettävyyttä. Ehdotettiin, että SONet BOTNIA pyrkisi tulevalle kaudella fokusoimaan toimintaansa resurssien puitteissa EP:n sosiaalipalvelujen tilanteen selvittelyyn valituista painopisteistä ja substansseista näkökulmina mm. johtaminen, laatu ja vaikuttavuus sekä käyttäjien palvelukokemukset.

Todettiin asian tärkeys, mutta myös se, että selvitysten tekemiseen vaaditaan sovittuja työnjakoa, yhteistyökumppanuuksia jne., sillä tällä hetkellä konkreettinen kokoaikainen kehittämistyön resurssi EP:llä on lähinnä kehittämissuunnittelijan varassa. Samalla viitattiin hyvinvointitietotuotannon maakunnalliseen ja ylimaakunnalliseen osaamiskeskuksenkin tehtäväkenttää tietotuotannon kysymyksissä tarkentavaa työskentelyyn. Tätä kokonaisuutta kehitysohjaaja on linjaamassa kehittämissuunnittelijoiden laatimien maakunnallisten työryhmätyöskentely-yhteenvetojen pohjalta 27.1.2015 Vaasassa järjestettävään kokoukseen mennessä. Myös alueellisen ohjausryhmän jäseniltä tullaan tammikuun aikana tiedustelemaan substanssipriorisointia kesällä 2014 laaditun yhteenvedon pohjalta tulevan kauden selvitystyöskentelyn tarkentamiseksi ja osaamiskeskustelyn suuntaamiseksi tässä (ks. liite 2) Anne Saarijärvi informoi ohjausryhmää siitä, että syksyn aikana SONet BOTNIAn ja SeAMKin TKI- yhteistyönä on myös jo toteutettu muutamia tiedontuotannon pilotointicaseja: aikuissosiaalityön kokonaisuuteen liittyvä aktivointiresurssikartoitus (ks. liitetiedosto) sekä nuorten kokemustiedon case, mutta totesi tiedontuotantoon liittyvän työskentelyn vaativan jatkossa onnistuakseen kunnollista resursointia.

Arto Rautajoki kertoi THL:n ja valtakunnallisen osaamiskeskusverkoston valmistelevan sosiaalihuollon tiedonhallintaan kartoitusta ja hankevalmistelua jo 31.3.2015 hakuun. Hankkeeseen on tulossa 30 % kuntarahaosuus. Yhteyshenkilöinä SONet BOTNIAssa tiedonhallinnan ja myös hankevalmistelun osalta toimivat Arto Rautajoki ja Keski-Pohjanmaan suunnittelija Iiris Jurvansuu, joiden kautta myös ohjausryhmää informoidaan hankevalmistelun etenemisestä.

Tarja Tenkula toi esiin Aksilalle asetetun uuden tehtävän, joka on geriatriseen kuntoutukseen fokuoituva maakunnallinen kuntoutusselvitys. Todettiin, että selvityksen toteuttamiseen liittyy erilaisia haasteita, mutta yhteistyötä kannattanee tehdä mm. EP:n vanhustyön päälliköiden verkoston kanssa. Toivottiin myös SONet BOTNIAn panosta mahdollisesti mm. selvityksen kokoamiseen ja Arto Rautajoki esitti, että painopistealue (vanhus- ja vammaispalvelut) kuuluu SONet BOTNIAssa erityisesti Iiris Jurvansuun tehtäviin, jonka kanssa voidaan neuvotella yhteistyöstä.

SONet BOTNIAn toimintakausien vaihtuessa ohjausryhmässä on keskusteltu tulevan ohjausryhmäkokoontamisen rakenteesta, lisäksi alueellinen ohjausryhmän jäsenet ovat vienneet taustaorganisaatioihinsa keskusteltavaksi/päätettäväksi nimitykset ja tarvittaessa kehittämissuunnittelija on sovitusti lähestynyt uusia tahoja. Ohjausryhmä keskusteli mahdollisista jäsentäydennyksistä ja toimintatavasta kaudelle 2015–2016 siirryttäessä: ohjausryhmän rakenteeseen ei ehdotettu uusia täydennyksiä ja sovittiin, että Anne Saarijärvi toimittaa nimeämispyyntö kokouksen jälkeen jäsenten kautta taustaorganisaatioissa käsiteltäväksi ja palautettavaksi SONet BOTNIAan 15.1.2015 mennessä.

Päätös: Merkitään tiedoksi.

8§ Muut tiedotettavat asiat

*Etelä-Pohjanmaan hyvinvointikatsaus 2014 on ilmestynyt. Katsauksen teemana ovat nuoret ja verkkojulkaisu löytyy osoitteesta <http://www.epliitto.fi/?page=hyvinvointikatsaus>.

*Etelä-Pohjanmaan aktiivintiresurssikartoitus 2014 on valmistunut ja alustavia tuloksia on koottu (ks. liitetiedosto)

Tulevia tilaisuuksia:

- Etelä-Pohjanmaan hyvinvointijohtamisen verkosto 16.1.2014 (EP:n liitto maakuntasali)
- Sosiaalityön USUS -kiertue Seinäjoki 13.1.2015 (valtuustosalii)
http://www.socca.fi/files/3943/Sosiaalityontekijoiden_uskomme_sinuun_kiertueen_kutsu_2015.pdf
- Sosiaalihuollon lähijohdon työkokous - "Aikuissosiaalityö kunnan työllisyyden hoidon ytimessä?" (Alavus 22.1.2015)
- Voikukat -ohjaajien vertaistapaaminen ja infotilaisuus, 23.1.2015 (Mediwest 6. krs.)
<http://www.voikukia.fi/tapahtumat/tapahtumat>
- Alueelliset lastensuojelupäivät 3.-4.2.2015, Seinäjoki
- SONet BOTNIAn ylimaakunnallinen tietotuotannon työryhmä, Vaasa 27.1.2015
- SOS II: Etelä-Pohjanmaan rakenteellisen sosiaalityön kevään työpajat 28.1., 26.3. ja 23.4.2015 (Seinäjoki)
- Aikuissosiaalityön päivät 22.–23.1.2015, Helsinki
http://www.socca.fi/aikuissosiaalityo/kehittaminen_ja_menetelmat/aikuissosiaalityon_paivat_2015
- Eroauttaminen 27.4.2015, Seinäjoki (LasSe -hankkeen koulutustilaisuus)

9§ Seuraava kokous

Seuraava ohjausryhmän kokous sovittiin alustavasti pidettäväksi 17.2.2015 (varapäivä 6.2.2015).

10§ Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.45.

Liite 1. SONet BOTNIAn johtoryhmän 28.11.2014 linjauksia

*SONet BOTNIAn myytävät palvelut (7§)

SONet BOTNIAn johtoryhmä pyysi SONet BOTNIAn tiimiä miettimään, mitä palveluja sosiaalialan osaamiskeskus voi myydä kunnille vuonna 2015 todennäköisen valtionapurahoitusleikkauksen kattamiseksi. Johtoryhmä ehdotti, että kunnat varautuisivat ostamaan vuonna 2015 SONet BOTNIALta palveluja noin 25 000 euron edestä.

SONet BOTNIAn tiimi on keskustellut asiasta ja päättänyt esittämään myytäväksi palveluiksi seuraavia:

- hankevalmistelut kunnille kuntien ja perusterveydenhuollon yksiköiden kanssa (ESR, EAKR, STM:n valtakunnalliset ohjelmat)
- perusterveydenhuollon kehittäminen sosiaalialan osaamista hyödyntäen
- sosiaalialan tiedonhallinnan valtakunnallisen kehittämisen eteenpäin vienti alueella (hankevalmistelu keväällä avautuvaan THL:n rahoitushakuun)
- sosiaalihuoltolain toimeenpanon tuen tehtävät
- opetus- ja tutkimuskeskusten tehtävät esim. tutkimus- ja kehittämisohjelmatyö
- erilaiset palvelujen tila-selvitykset kuntien priorisoinnin pohjalta
- dialogiset arvioinnit, arvioinnit
- sosiaalisen raportoinnin kehittäminen
- rakenteellisen sosiaalityön edellyttämän asiakastiedon tuottaminen

- asiakkaiden, kuntalaisten kokemus palvelujen käytöstä ja osallisuusnäkökulma siinä mukana
- prosessimallinnukset
- työpajojen vetäminen
- omavalvontakäytäntöjen kehittämistyön tuki

Kukin kokonaisuus hinnoitellaan tehtävän vaativuuden, sisällön ja laajuuden ja tarvittavien asiantuntijaresurssien perusteella erikseen.

Johtoryhmä merkitsee tiedoksi SONet BOTNIA:n tiimin ideoinnin myytävistä palveluista ja linjaa mahdollisia tuotteistamisen jatkotoimenpiteitä.

Johtoryhmä merkitsi SONet BOTNIA:n tiimin ideoinnin kunnille myytävistä, tuotteistettavista palveluista tiedoksi. Lisäksi ehdotettiin SONet BOTNIALle yhteistyöhanketta pohjalaismaakunnissa sosiaali- ja terveydenhuollon ”sakkomaksuista” aiheutuvien menojen vähentämiseen, tuotetta: sosiaali- ja terveydenhuollon menojen karsintaohjelmien rakentaminen kunnille sekä tuotetta siihen, miten kuntalaiset voivat vaikuttaa palveluihin muodostuvissa tuottamisvastuullisissa kuntayhtymissä.

***Pohjanmaan maakuntien sosiaalialan osaamiskeskus SONet BOTNIA:n ja perusterveydenhuollon yksiköiden yhteistyö pohjalaismaakuntien alueella (tässä tarkastelussa painopisteenä EP) 5§**

Nykyinen lainsäädäntöpohja:

Sosiaalialan osaamiskeskuksista annetun lain mukaan (1230/2001) osaamiskeskusten tarkoituksena on luoda ja ylläpitää koko maan kattava alueellinen yhteistyörakenne sosiaalialan perus- ja erityisosaamisen edistämiseksi sekä sosiaalialan alueellista yhteistyötä edellyttävien erityisosaamista vaativien erityispalvelujen ja asiantuntijapalvelujen turvaamiseksi. Toiminnasta vastaavat alueelliset sosiaalialan osaamiskeskukset, joiden toimialueet kattavat kaikki kunnat. Ruotsinkielisen väestön tarpeita varten on lisäksi ruotsinkielinen valtakunnallinen sosiaalialan osaamiskeskus. SONet BOTNIA tekee Pohjanmaalla tiivistä yhteistyötä ruotsinkielisen osaamiskeskuksen, FSKC:n kanssa mm. opetus- ja tutkimuslinikkatoiminnassa. Osaamiskeskuksista ja niiden toimialueista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Pohjanmaan maakuntien sosiaalialan osaamiskeskus SONet BOTNIA:n toimialue kattaa Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan alueen kaikki kunnat.

Sosiaalialan osaamiskeskuksen voivat muodostaa kunkin toimialueen kunnat ja kuntayhtymät yhdessä yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden sosiaali- ja terveysalan oppilaitosten, maakunnan liittojen, lääninhallitusten, järjestöjen ja yritysten sekä muiden sosiaali- ja terveysalalla toimivien tahojen kanssa. Osaamiskeskuksia on tällä hetkellä 11 ja niiden toimialueet muodostuvat 1-4 maakunnasta. Sosiaalialan osaamiskeskusten hallintorakenteet ovat keveitä ja joustavia. Ne muodostuvat valtionohjauksesta (Stm:n sosiaalialan osaamiskeskusneuvottelukunta) ja alueellisesta ohjauksesta kunkin osaamiskeskuksen hallinto- ja organisaatiomallin valinnan mukaiseen tapaan. Pohjanmaan maakuntien sosiaalialan osaamiskeskus SONet BOTNIA on verkosto- ja sopimusorganisaatio. SONet BOTNIA:n toimialue kattaa Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan alueen kaikki kunnat.

Sosiaalialan osaamiskeskukset toimivat alueellaan tukien tiiviisti kuntien käytännön yhteistyötä ja palvelujen kehittämistä muodostamalla yhteistyörakenteen:

- sosiaalialalla tarvittavan asiantuntemuksen kehittymiseksi ja välittymiseksi
- peruspalvelujen kehittymiseksi sekä erityisosaamista vaativien erityispalvelujen ja asiantuntijapalvelujen kehittymiseksi ja välittymiseksi
- sosiaalialan perus-, jatko- ja täydennyskoulutuksen ja käytännön työn monipuolisen yhteyden turvaamiseksi
- sosiaalialan tutkimus-, kokeilu- ja kehittämistoiminnan toteutumisen turvaamiseksi

SONet BOTNIA:n toiminnan painopisteitä ovat:

- **sosiaalialan käytännönläheinen kehittäminen** (aikuissosiaalityö, lastensuojelu, lasten, nuorten ja perheiden palvelujen monialainen kehittäminen, vammaispalvelut ja ikäihmisten palvelut)
- **sosiaalialan-/hyvinvointitiedontuotannon kehittäminen** (alueellisten ohjausryhmien valitsemilla substanssialueilla)
- **sosiaalialan / integroituvan sosiaali- ja terveydenhuollon monialaisen tiedolla johtamisen tukeminen**
- **yhdentyvien alueellisten koordinaattorakenteiden kehittämisen edistäminen** (ml. tutkimus, kehittäminen ja opetus) tulevalle sotealueella
- **pohjoismainen yhteistyö** (ml. pohjoismainen tieto, osaaminen ja verkostojen rakentaminen)

Sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimii valtioneuvoston neljäksi vuodeksi kerrallaan asettama sosiaalialan osaamiskeskusneuvottelukunta. Neuvottelukunta muodostaa sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan valtakunnalliset linjaukset, huolehtii kunkin osaamiskeskusten toiminnan erityisistä painoalueista sopimisesta sekä muutoin yhteen sovittaa ja tukee osaamiskeskusten toimintaa. Neuvottelukunta ottaa myös lausuntoja antamalla tai muutoin kantaa periaatteellisesti tärkeisiin sosiaalialan osaamiskeskustoimintaa tai osaamiskeskusten hallintoa koskeviin kysymyksiin sekä tekee tarvittaessa ehdotuksia lainsäädännön kehittämiseksi. Sosiaalialan osaamiskeskustoiminnalle suoritetaan valtionavustusta sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta annetun lain nojalla. Valtionavustuksen perusteista ja maksamisesta säädetään tarkemmin sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta annetussa asetuksessa (1411/2001).

Terveystieteiden tutkimuskeskus (1326/2010) mukaan sairaanhoitopiiriin kuntayhtymässä on oltava perusterveydenhuollon yksikkö, jossa on monialainen terveysalan asiantuntemus ja joka tukee alueen terveydenhuollon järjestämissuunnitelman laatimista (34 §). Perusterveydenhuollon yksikkö antaa asiantuntemusta ja sovittaa yhteen alueellaan perusterveydenhuollossa tehtävää tutkimusta, kehittämistä, hoito- ja kuntoutuskeinojen laatimista, täydennyskoulutusta ja huolehtii henkilöstötarpeen ennakoinnista sekä erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon ja soveltuvin osin sosiaalitoimen yhteensovittamisesta. Perusterveydenhuollon kehittämisyksiköitä on tällä hetkellä kolme SONet BOTNIA-alueella. SONet BOTNIA on tällä hetkellä mukana noin 36 verkostossa pohjalaismaakuntien alueella ja valtakunnallisesti.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen ja tuottamisen uudistuksen valmistelujen yhteydessä on keskusteltu yhteisten integroitujen yksiköiden mahdollisuudesta sosiaalialan ja perusterveydenhuollon kehittämisen tueksi vuoden 2010 lopusta lähtien. Sosiaalialan osaamiskeskusten johtajat ehdottivat jo Terveystieteiden tutkimuskeskuksen syntymisen aikoihin yhteisiä sosiaali- ja terveysalan osaamiskeskustoimintaa. Toiminnallisesti myös erikoissairaanhoidon kehittäminen tarvitaan nykylinjauksen mukaan yhteistyöhön. Kun sosiaalialan osaamiskeskukset ja perusterveydenhuollon yksiköt yhdistävät kehittämistyötään, törmätään kysymyksiin hallinnosta ja kehittämistyön tietopohjasta. Koska perusterveydenhuollon yksiköt toimivat kuntayhtymäpohjaisten sairaanhoitopiirien alaisuudessa, niiden hallinto noudattelee perinteistä erikoissairaanhoidon hallintoa. Sosiaalihuollossa vastaavaa rakennetta ei ole syntynyt, vaikka kaikkiin sosiaalihuollon palveluihin liittyy myös erityisosaamisen tarvetta.

Perusterveydenhuollon yksiköt ovat alun perin rakentuneet yleislääketieteen yksiköiden pohjalta ja ovat näin lääketieteen tietoperustalle rakentuneita. Myöhemmin tiedeperusta on laajentunut. Sosiaalialan osaamiskeskusten tietoperusta on yhteiskuntatieteellinen ja monitieteinen. Kun yhteen sovitettua kehittämisen rakennetta luodaan, on syytä tarkkaan harkita, miten saadaan muodostettua sellainen kehittämisrakenne, joka poimii molempien alojen parhaat käytännöt ja aidosti tukee sekä substanssikohtaista, menetelmällistä että moniammatillista kehittämistyötä.

Osaamiskeskustoiminnassa on viime vuosina vahvistunut sosiaalialan ja sosiaalityön opetus- ja tutkimuskeskusten (klinikoiden) kanssa yhteistyöhön suuntautuva toimintamalli. SONet BOTNIA:ssa kehittämyhteistyötä opetus- ja tutkimusklinikoihin on tehty mm. Seinäjoella, Vaasassa ja Kokkolassa. Opetus- ja tutkimuskeskuksissa tai -klinikoissa sosiaalialan osaamiskeskustoiminnalla on tiivis yhteys yliopistoihin ja ammattikorkeakouluihin. Tässä kehittämisen suuntauksessa on itäsuomen sosiaalialan kehittämistoiminnan rakentamisesta entistä vankemman tiede- ja tietoperustan varaan.

Sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan suuntaamista opetus- ja tutkimuskeskusten suuntaan perustellaan paitsi osaamisen kehittämisellä myös työvoiman saannin turvaamisella alueellisesti tulevaisuudessa. Yliopistollinen sosiaalityön koulutus ja ammattikorkeakoulujen sosiaalialan koulutusohjelmat hyötyvät sosiaalialan osaamiskeskusten lakisääteisiin tehtäviin rakentuneista tiivistä kuntayhteyksistä sekä laajasta verkostopohjaisesta yhteistyöstä alueellisessa kehittämistoiminnassa ja valtakunnallisessa kehittämyhteistyössä. Toiminnalla luodaan paitsi uusia kehittämisen innovaatioita, myös kehitetään, juurrutetaan ja levitetään erilaisia hyviä käytänteitä ja toimintamalleja.

Vuoden 2014 aikana SONet BOTNIA:n johtoryhmä on yhteistyössä sosiaalialan osaamiskeskusten alueellisten ohjausryhmien kanssa edistänyt yhteistyötä perusterveydenhuollon yksiköiden kanssa kaikissa pohjalaismaakunnissa.

Etelä-Pohjanmaalla terveyden edistäminen on integroitu Etelä-Pohjanmaan perusterveydenhuollon yksikkö Aksilan toimintaan. Aksilassa on toimintayksikön johtajan lisäksi seitsemän työntekijää, joista kaksi osa-aikaista: asiantuntijahoitaja, koulutussihteeri, koulutusta koordinoiva sairaanhoitaja (50%), koulutusylilääkäri (40%), ravitsemusasiantuntija, ennaltaehkäisevän päihdetyön koordinaattori ja terveyden edistämisen kehittämissuunnittelija. Aksilan toiminnassa vuoden 2014 painopistealueina ovat: hoitoketjut, järjestämissuunnitelmatyö, koulutus, tutkimus ja kehittäminen sekä terveyden edistäminen. Aksilan näkemyksen mukaan Sote-yhteistyön kannalta pidetään tärkeänä yhteistyötä sosiaalialan osaamiskeskus SONet BOTNIAn kanssa erityisesti koulutuksen, kehittämisen ja tutkimuksen teemoissa.

SONet BOTNIAn toiminnassa tehdään Etelä-Pohjanmaalla paikallista ja alueellista kehittämistyötä ja osallistutaan valtakunnalliseen kehittämis- ja lainsäädäntötyöhön ja vaikuttamiseen mm. sosiaalialan osaamiskeskusjohtajien toiminnassa. SONet BOTNIAn toiminnassa Etelä-Pohjanmaalla on kehitysjohtaja ja Etelä-Pohjanmaan alueen kehittämissuunnittelija sekä määräaikaista hankehenkilöstöä (5), josta osa yhteisiä Pohjanmaan alueen kanssa.

Sosiaalialan alueellisten osaamiskeskusten toimintaan on kohdistunut valtionapujen rahoitusleikkauksia vuonna 2013. Tällä hetkellä rahoitus koostuu STM:n rahoituksen lisäksi kunta-, hanke- ja maksullisesta palvelutoiminnasta tulevista rahoista (vrt. perusterveydenhuollon yksiköiden pääasiassa sairaanhoitopiirin alueen kuntien kautta tuleva rahoitus).

SONet BOTNIAn ja Aksilan yhteistyössä Etelä-Pohjanmaalla on lähdetty liikkeelle molempien verkostojen tarkastelulla. SONet BOTNIAn ja Aksilan yhteistyötä on pohtinut yhteistyöryhmä, jonka työskentelyyn ovat osallistuneet Matti Rekiaro, Tarja Tenkula, Riikka Vasti, Jaana Ahola ja Arja Lassila (Epshp), Harri Jokiranta (Seinäjoen, Etelä-Pohjanmaan alueellisen ohjausryhmän pj.), Anne Saarijärvi ja Arto Rautajoki (SONet BOTNIA), Anna-Kaisa Pusa (Kuntayhtymä Kaksineuvoinen), Eija Ala-Toppi-Peltola (SONet BOTNIAn johtoryhmän edustaja, Kuntayhtymä Kaksineuvoinen), Maria-Liisa Nurmi (SONet BOTNIAn johtoryhmän edustaja) ja Kirsti Kähärä (Llky, Aksilan ohjausryhmän pj.). Liitteenä (liite 2) on Anne Saarijärven koonti SONet BOTNIAn ajankohtaisasioista sosiaalialan käytännönläheisessä kehittämisessä. Tässä SONet BOTNIAssa hahmoteltuihin painopisteisiin 2015-2016 on yhdistetty nykyiset Etelä-Pohjanmaan alueella toimivat kehittäjäverkostot/työryhmät sekä myös Aksilan ilmoittamat alueelliset verkostot/työryhmät. Verkostotyyppisen toiminnan tarkastelussa on SONet BOTNIAn Etelä-Pohjanmaan ohjausryhmässä todettu mm. seuraavaa:

- Verkostojen yhdistäminen kesken sote-järjestämisprosessin ei ole mielekästä, vaikka päällekkäisyyksiä ja yhdistämistarpeita varmasti onkin. Sen sijaan nykyiset verkostot, joissa on jo ristikkäisiä edustuksia jatkavat toimintaansa. Uusia ei perusteta. Jatkossa myös toimintaperiaatteita / tavoitteita tullaan tarkentamaan ja kirkastamaan toimijoiden roolien / resurssien kautta (mm. asiantuntijaverkostot, vertaistuki jne.), Kokonaisuutta tarkastellaan aikanaan ns. puhtaalta pöydältä yhteistyön rakentamiseksi ja tasavertaisten äänien turvaamiseksi tulevaisuuden sote-yhteistyörakenteissa.

Myös Aksilassa on pohdittu verkostoasiasia: Aksila on mukana 40 verkostossa ja näitä on tarkasteltu myös niin, että tässä vaiheessa ei erityisempiä yhdistämissä tehtäisi, vaan jatkossa katsottaisiin uusia toimivia ratkaisuja. Sote-integraation edistämiseksi Aksila on valmistellut Etelä-Pohjanmaalla ja Pohjanmaalla yhteistyössä SONet BOTNIAn kanssa Parempi Arki-hanketta paljon palveluja käyttävien asiakkaiden kohderyhmälle.

Jatkossa SONet BOTNIAn ja Aksilan yhteistyössä keskitytään käytännönläheiseen kehittämis-yhteistyöhön Etelä-Pohjanmaan alueella, jatkossa mahdollisesti laajentaen yhteistyötä myös tutkimus-yhteistyöhön ja muuhun systemaattisen alueellisen tiedontuotannon edistämiseen. Tutkimuksellinen yhteistyö kehittämisrakenteissa on koettu tärkeänä. Tutkimusta sosiaali- ja terveydenhuollon rajapinnoista on pidetty myös tärkeänä. Jokin teema toimisi pilottina ja tästä voisi tutkimusta laajentaa. Edelleen tiedonhallinnan yhteistyö on koettu tärkeänä. Yhteisinä kehittämisen painopisteinä on pohdittu alustavasti ikäihmisten palvelujen kehittämistä ja päivystyksen prosessia. Mallinnuksia olisi mahdollista tehdä kehittämisrakenteiden yhteistyönä. Lisäksi tullaan vahvistamaan tiedottamisen yhteistyötä.

Ristiinedustusta hallinnollisissa elimissä (johtoryhmä, ohjausryhmät, neuvottelukunta, perusturvajohdon verkostot) on rakennettu kehittämisrakenteiden yhteistyön vahvistamiseksi.

SONet BOTNIAn kehitysjohtaja on Aksilan ohjausryhmän jäsen ja Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kehitysjohtaja on SONet BOTNIAn Etelä-Pohjanmaan alueellisen ohjausryhmän jäsen ja perusterveydenhuollon yksikön johtaja on SONet BOTNIAn Etelä-Pohjanmaan alueellisen ohjausryhmän varajäsen. Aksilan toimintayksikön johtaja on myös SONet BOTNIAn johtoryhmän kutsuttu asiantuntija.

Liite 2 Etelä-Pohjanmaan alueellisen hyvinvointitietotuotannon työryhmän työskentely -
SONet BOTNIA:n alueellisen ohjausryhmän linjaus painopisteistä keväältä 2014

Tiivistelmä alueellisen hyvinvointitietotyöryhmän aikana nousseista
ehdotuksista hyvinvointitietotuotannon kehittämisen kokonaisuuksista
EP:llä 2012-2016:

KEHITETTÄVÄN TIEDON LAJIT:

I Ennakointitieto ja palvelutarpeen
muutosta koskeva tieto

II Vaikuttavuustieto

Kokemustiedon /ei-tilastoitavan
ns. hiljaisen tiedon kehittäminen

KEHITTÄMISEN PERIAATTEITA:

Nykyisen tietotuotannon monipuolisempi hyödyntäminen

Yhteistyörakenteen muodostaminen

HUOM! Ehdotelmakoostetta täydentää excel-pohjainen taulukko, johon on pyritty
päivittämään jo kehittäjäryhmäajanjakson aikana ja sen jälkeen maakunnassa tapahtunutta eri
kombinaatioin toteutettavaa työskentelyä ja toimintaa

Liite 3

EP:n sosiaali- ja perusturvajohtajien, sosiaalihuollon lähijohdon ja hyvinvointitietotuotannon työryhmän
näkemykset 27.5.2014:

1. Mitä tietoa (substanssi-, menetelmä- ja prosessitieto) mielestäsi sosiaalihuoltoon/ sosiaalityöhön ja sen kehittämiseen tarvitaan (priorisointi)?
 - kokemustieto eri ihmisryhmiltä huomioiden järjestökenttä tiedontuotannossa
 - määrällistä systemaattista ja vertailukelpoista tilastotietoa (eri vuosina ja eri alueilla samojen tietojen keruu)
 - Sosiaalitaidon selkeä käytäntöä palveleva ja yhdenmukainen rakenne ja malli soveltaen käyttöön myös SB:ssa – selvityskohteiden valinta ja määrittely
 - Sosiaalitaidon tyyppinen toiminta myös EP:lle: samat kohderyhmät, vuosittain toteutettavat katsaukset konkreettisen ajankohtaisentiedon tiedon keräämiseksi riittävän laajasti
 - EP:n kuntien vertailutiedot – asiakkaista, kustannuksista ja työtavoista
 - ennakointia mm. sen suhteen, mitä lainsäädäntö suunnittelee tulevaisuudessa huomioiden mm. kehitysvammahuolto ja vammaispalvelut
 - palvelurakenne
 - työmenetelmät
 - asiakkaiden, asukkaiden, kuntalaisten tarpeet ja toiveet
2. Keneltä/mistä tietoa tulisi kerätä?

- olemassa olevien tahojen hyödyntäminen tiedontuotannossa esim. AVI, jotta saadaan tieto käyttöön nopeasti
- kuntalaisilta (esim. palveluntarpeesta), kunnista ja yhteistoiminta-alueilta
- tilastot, työntekijät, asiakkaat
- asiakkailta, kuntien omista tietokannoista

3. Miten tietoa tulisi kerätä? Mitä mahdollisia konkreettisia toimenpiteitä ja tiedonkeruun tapoja tähän ehdottaisit vuosille 2014–16?

- voisiko teemottelun perusteena toimia tehtyjen tutkimustulosten, kuten esim. hyvinvointibarometrin kautta nousevat haasteet/huolet
- yhdenmukaista tietoa laajalta alueelta, jotta tieto on vertailukelpoista
- lastensuojelun tila
- aikuissosiaalityö
- maakuntaliitosta resurssivahvistus
- opiskelijoiden, työntekijöiden ja SB:n yhteistyöllä ohjelmille, jotka helppo koota
- Sosiaalitaidon menetelmien käyttäminen EP:llä joiltakin osin
- kyselyt (kaikki osa-alueet yhtä tärkeitä)
- opiskelijat kyselemään (opinnäytetyöt)